

Zorba Huisman

Van violist naar toneelregisseur

CULTUUR & MEDIA // 8-9

Zorba Huisman regisseert het stuk 'Longen'.
FOTO BJORN FRINS

Zorgen over toenemend
vuurwapenbezit jeugd
na dood 15-jarige Jerryson

BINNENLAND // 2

Moldavië kiest zondag
tussen Europese koers en
toenadering tot Rusland

BUITENLAND // 4-5

Naturalis gaat roofkunst
van Dubois toch
teruggeven aan Indonesië

CULTUUR & MEDIA // 10

ZORBA HUISMAN INTERVIEW

‘Muziek is de essentie van hoe ik regisseer’

Twee jaar na Cultura Nova gaat regisseur Zorba Huisman (29) uit Heerlen met de succesvolle voorstelling *Longen* het land door. „Dit klimaatstuk is één grote schakelshow van emoties. Een rally op Wimbledon tussen man en vrouw waarin je als publiek van de ene naar de andere kant wordt geslingerd.”

MAASTRICHT/ HEERLEN
RONALD COLÉE

Het is de vraag die ieder ouderpaar in spe bezighoudt: kan ik wel een kind op deze wereld zetten met alles wat er aan de hand is: klimaatproblemen, oorlogen en maatschappelijke onrust? En laat die vraag nu ook centraal staan in *Longen* van de Heerlense regisseur Zorba Huisman (29). Een toneelstuk waarmee ze twee jaar geleden in het Heerlense Glaspaleis op Cultura Nova veel succes oogstte en landelijke kranten schreven: ‘Deze voorstelling verdient het op tournee te gaan’. En nu, twee jaar later, is het zover met als aftrap zaterdagavond de première in het Heerlense Parkstad Limburg Theater. „*Longen*, van origine *Lungs*, is een klimaatstuk van de Britse toneelschrijver Duncan Macmillan”, legt Huisman uit. „Waarin hij het publiek de vraag stelt: wat voor een wereld laten we achter voor de generaties na ons? Wat is onze nalatenschap?” Toen de dochter van het kunstenaarsteelt Michel Huisman en Deborah de Haas het script voor het eerst las, vond ze het waanzin-

nig. „Al heb ik de eerdere opvoering van Claire Foy en Matt Smith - die in *The Crown* koningin Elisabeth en prins Philip speelden - pas een jaar na mijn bewerking op Cultura Nova durven te bekijken. Ik wilde niet beïnvloed worden door zo’n indrukwekkende enscenering; je eigen benadering van zo’n stuk moet de ruimte krijgen.”

Dynamiek

Huisman, in 2021 afgestudeerd aan de Toneelacademie in Maastricht, las in de rol van de man meteen haar jaargenoot Nick Renzo Garcia. „Na tien bladzijden wist ik: dit moet hij doen. Alleen was de vraag: wie we gaan we erbij vragen als zijn tegenspeelster? Want het gaat om een prachtige, gecompliceerde vrouwenrol. Dus is het van groot belang dat de dynamiek tussen die twee goed op elkaar aansluit. Vooral omdat je bij het opvoeren van dit stuk van de schrijver geen gebruik mag maken van licht en decor. Het moet puur draaien om het spel.” Uiteindelijk viel haar oog op Frieda Barnhard die ze kende van haar rol als Christiane in de Toneelgroep Maastricht-productie *Vrijdag*. „De vrouw in dit stuk is ontroerend lief, maar tegelijkertijd

“
Was muziek vroeger mijn houvast, nu is het een inspiratiebron die ik inzet, gekoppeld aan inlevingsvermogen en mijn ervaring.

Zorba Huisman
Regisseur

ook een tornado. Ze kan echt iemand wegblazen en twee seconden later weer enorm kwetsbaar zijn. Wat dat betreft, is dit stuk één grote schakelshow van emoties. Een Wimbledon-rally tussen man en vrouw waarin je als publiek van links naar rechts geslingerd wordt.” De eerste versie, twee jaar geleden tijdens Cultura Nova, was Huismans eerste zelfstandige productie als artistiek leider van de door haar zelf opgerichte stichting Nox. In samenwerking met VIA Zuid en

Cultura Nova, en gefaciliteerd door Toneelgroep Maastricht. „Dat maakte het extra spannend. Vooral omdat bij mij alles in een stroomversnelling is gegaan. Ik was eigenlijk voorbestemd om beroepsviolist te worden. Ik heb vanaf mijn vijfde vioolles gehad, de talentenklas van het Conservatorium doorlopen, en daarna nog een jaar privéonderwijs gehad bij de geweldige Manon Meijs.” Toen ze haar droomstuk had afgerond zei Meijs plots: nu kun je twee dingen doen: doorgaan met

Nick Renzo Garcia en Frieda Barnhard spelen een stel dat zich afvraagt of het in deze tijden wel een kind op de wereld wil zetten. FOTO BJORN FRINS

violospelen of naar de Toneelacademie gaan. „Ik zag mijn moeder meteen glunderen. Zij zag mij al haar hele leven als een verhalenverteller. Iemand die - samen met andere mensen - dingen moet maken en niet zes uur in haar eentje muziek moet zitten instuderen.”

Probleem

Probleem was dat Huisman nog nooit een theatervoorstelling gezien had. „Mijn vader en moeder zijn allebei beeldend kunstenaar die me wel al vanaf mijn twaalfde Reve, Hermans en Shakespeare hebben laten lezen en veel meegenomen hebben naar musea, opera's en klassieke concerten, maar nooit naar het theater. Dus heb ik, toen ik voor de auditie op de Toneelacademie *Eindspel* van Samuel Beckett moest regisseren, de tekst bijna benaderd als partituur en ben ik uiteindelijk tot mijn grote verrassing aangenomen. Waardoor ik in drie maanden tijd van beoogd violist plots beoogd toneelregisseur werd.”

Dat muziek nooit ver weg is in haar huidige hoedanigheid, ondervond ze laatst nog, toen ze voor een nieuwe VPRO-documentaire die begin volgend jaar op tv te zien moet zijn, een gevangenis

bezocht en meteen de zevende symfonie van Beethoven in haar hoofd hoorde opkomen. „Muziek is de essentie van hoe ik regisseer. Was die muziek vroeger mijn houvast, nu is het een inspiratiebron die ik inzet, gekoppeld aan inlevingsvermogen en mijn ervaring. Ik hoor het nog steeds als dingen niet kloppen, maar ik kan ze nu ook dramaturgisch onderbouwen. Zag ik vroeger altijd een partituur voor me als ik een script las, nu is het een script geworden.” Omdat *Longen* twee jaar geleden zo goed werd ontvangen, gaat de Heerlense - die tegenwoordig afwisselend in Maastricht en Amsterdam woont - er nu mee door het land touren. „Zo'n goede tekst met zulke goede acteurs, het vindt zijn weg altijd wel, maar de vraag is hoe je stuk wil gaan vertellen. In mijn werk wil ik nooit een antwoord geven, ik wil juist altijd een vraag stellen. Dat is precies wat dit stuk doet: kun je in deze tijden wel een kind op de wereld zetten? Wat is onze nalatenschap?”

De vrouw in *Longen* is volgens de theater- film- en documentaire-maakster iemand die heel veel piekert en kapot redeneert. „Die zowel heel temperamentvol als gepassioneerd is waardoor haar

Zorba Huisman tijdens de eerst lezing van 'Longen'!

FOTO BJORN FRINS

“

In mijn werk wil ik nooit een antwoord geven, ik wil juist altijd een vraag stellen.

Zorba Huisman
Regisseur

oerinstinct en haar geweten voortdurend met elkaar in botsing komen. Iets waarin ik mezelf heel erg herken. Dat levert hilarische, ontroerende en heftige momenten op. Maar het is wel iets waar een hoop eind-twintigers van nu mee worstelen: hoe verhoud ik me ten opzichte van door vorige generaties gemaakte keuzes?” Een verschil met twee jaar geleden is dat het stuk nu in theaters gaat worden opgevoerd en niet in een leeggeruimde verdieping van het Glaspaleis, waar pilaren de zichtlijnen tussen acteurs en het publiek onderbraken. „Daarnaast is dit een stuk waarin je met een vaart van 180 kilometer per uur op cruciale momenten in een keer stil komt te staan. Op zo'n moment moet het ook echt stil zijn, en moet je niet de angst hebben dat iemand luidruchtig de trap op komt lopen of de gang begint te stofzuigen.” Nu wordt er een heuse arena gecreëerd, een boksring waarin Barnhard en Renzo Garcia de meest universele vraag op een humoristische en liefdevolle manier ter discussie stellen. „*Longen* is een uitvergroot persoonlijk drama tegen de achtergrond van een groot maatschappelijk probleem. Daarom hoop ik dat na het zien van deze voorstelling

ook verschillende generaties met elkaar in gesprek gaan.”

Kind

Ook omdat het onderwerp haar zelf zeer aan het hart gaat. „Ik weet zelf ook niet of ik op dit moment een kind op deze wereld zou kunnen zetten. Terwijl ik dat altijd juist heel graag gewild heb, moeder worden. En nog steeds wil. Omdat het in mijn ogen juist de mooiste vorm van nalatenschap is. Dat ik die wens die al sinds mijn twaalfde stilte in me leeft, nu moet bevragen, stemt me droevig. Daarom heb ik deze vraag ook aan mijn moeder gesteld. Zij zei: 'als ik nu voor diezelfde vraag als 29 jaar geleden kwam te staan, zou ik nog even wachten'. Al hebben zij en mijn vader me ook altijd geleerd dat je geen invloed hebt op de dingen die je overkomen, maar wel op de manier hoe je erop reageert.”

'Longen' gaat zaterdag 27 september in première in het Parkstad Limburg Theater in Heerlen en toert daarna tot en met eind november door het land. Op 2 oktober is de voorstelling in De Maaspoort in Venlo te zien, van 21 tot en met 23 oktober in De Bordenhal in Maastricht, op 31 oktober in ECI Roermond en op 19 november in de Schouwburg Venray. Kijk voor kaarten op www.toneelgroepmaastricht.nl